

AKADEMIA UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE.

SPRAWOZDANIE
KOMISYI FIZYJOGRAFICZNEJ

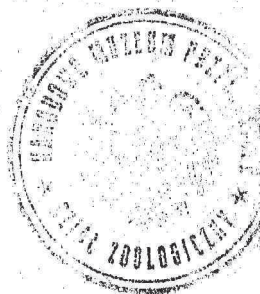
obejmujące

pogląd na czynności dokonane w ciągu roku 1874,

oraz

materyjały do fizyjografii Galicyi.

(Z 4 tablicami litografowanemi.)


~~~~~  
Tom dziewiąty.

~~~~~  
NARODOWE MUZEUM PRZYRODNICZE
DZIAŁ ZOOLOGICZNY

W KRAKOWIE.

Rezerwa. Inwent. 6067

W DRAKARNI UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

pod zarządem Ignacego Steclera.

1875.

września (Now. Prz. 1864. — Now. Zap. z fauny tatr. I. K. F. 204).

albipennis Meg. Gaj pod B. w sierpniu.

minor L. Z wiosną już w kwietniu częsta. Biega rączo; w południe albo wieczorem, gdy ciepło, lata razem z kusakami. Stanisławów nad Bystrzycą, w namulisku rzecznej razem z innymi owadami. Zagwoźdź, Uhorniki pod Stanisławowem; Gaj pod B. (Now. Prz. 1864).

Chrzaszczce zebrane w okolicy Stanisławowa.

Podał M. ŁOMNICKI.

Do poniższego wykazu chrząszczów dołączam króciuchny przegląd fizyograficzny zbadanego obszaru, na podstawie własnych spostrzeżeń czteroletnich i urywkowych zapisów botanicznych podawanych w dawniejszych rocznikach Komisji. Niechaj to będzie pierwszy zarys monografii fizycznej okolic stanisławowskich, zanim więcej zbierze się materiału do skreślenia wierniejszego obrazu tutejszej flory¹ i fauny², ciekawej już z tego względu, że w tej okolicy świat stepowy Podola bezpośrednio styka się z podgórskim.

Liniję zetknięcia Podola z Podgórzem w obrębie okolic Stanisławowa w milowym promieniu odznaczają dokładnie: rzeka Worona, zdążająca od Otyunii i Tyśmienicy przez Podpieczary aż do Podłuża, gdzie wlewa się do Bystrzycy nadworniańskiej, dalej też sama Bystrzyca, przypierająca we wsi Wołczyńcu do wysoczyzny podolskiej a za Wołczyńcem, połączona z Bystrzycą Solotwińską, brzegiem Podola do Dniestru zmierza.

Na południe od tej linii granicznej poczyną się obszerna kotlina stanisławowska, przerznięta obiema Bystrzycami i Woroną. Gdy inne doliny podgórskie są tylko lokalnym rozszerzeniem parowu wyłobionego przez rzekę, to Stanisławowska ma charakter eliptycznej prawie kotliny z tego powodu, że tu się schodzą doliny trzech rzek, nieprzedzielone żadnym wynioślejszym działem. Od sąsiednich

¹) REHMANN A. Dr. Materiały do flory wschodnich Karpat zebrane w r. 1871 i 1872. K. F. VII.

TURCZYŃSKI E. Spis roślin w okolicy Stanisławowa zbieranych podczas wakacji 1872. K. F. VII.

JACHNO J. Dr. Wykaz roślin z okolicy Stanisławowa. K. F. VI.

JACHNO J. Dr. Dalszy ciąg roślin zebranych w okolicy miasta Stanisławowa. K. F. VII.

²) VIERTEL A. Przyczynek do fauny Galicji. a) Motyle. K. F. VI.

ŁOMNICKI M. Wykaz dodatkowy chrząszczów galicyjskich. K. F. VIII.

podgórskich systematów rzek Łomnicy, Łukwy i Łukawicy przedziela tę kotlinę dość wyniosły upłaz, zwany działem Rybnińskim; tak samo wyniosły upłaz stanowi granicę pomiędzy dorzeczem bystrzyckiem a prutowem, a zbliża się do wysoczyzny podolskiej, zamykając tę kotlinę od południowego wschodu. Poziom kotliny Stanisławowskiej pomiędzy Bystrzycami pozornie równy, wznosi się bardzo zwolna ku południowi; pomiędzy Bystrzycą Nadworniańską a Woroną nie dostrzegłem widocznego wzniesienia.

Okolice Stanisławowa dzielią się zatem najpierw na dwa zupełnie odrębne obszary: **I. Wysoczyznę podolską**, **II. Podgórze karpackie**. Podział ten wynika bezpośrednio nie tylko z samej plastyki odnośnych obszarów, lecz co ważniejsze z odmienną ich budowy geologicznej a w ślad za nią z różniących się właściwości ich flory i fauny.

Podgórze ze względu na topograficzne stosunki, uwydatniające się dość znacznie na tej choć małej stosunkowo przestrzeni, podzielić można jeszcze na: a) górzysto-lesisty upłaz Rybniński, b) międzyrzecze bystrzyckie i c) dorzecze Worony.

I. Wysoczyzna podolska, przypierająca stromą krawędzią do wsi Podpieczar, Podłuża, Wołczyńca, Uhrynowa dolnego i Jamnicy ma wyrazisty charakter okolic stepowych, leżących dalej ku wschodowi. Dowodem tego naprzód budowa geologiczna ścianek, które Worona i Bystrzyca w kilku miejscach dokładnie odsłoniła. Wzdłuż całej krawędzi tej wyżyny dolne opoka popielata prawie równorzędna lwowskiej, ale nieco jaśniejsza i twardsza, tudzież uboższa w skamieliny, zazwyczaj niedobrze zachowane. Jestto margiel krédowy lwowski, należący do senońskiego piętra utworu krédowego¹⁾. Ze skamielin występują tutaj *Belemnitella mucronata*, *Ananchytes ovatus* rzadko cały, zwykle w odłamkach albo zgnieciony, *Ammonites sp.*, *Ostrea*, *Baculites* i t. p. Znajdywałem tu także dobrze zachowane zęby rybie a miejscami dużo nagromadzonych łusek i ości. Ponad krédą, która prawie do połowy ścianki sięga, ułożył się na kilkadziesiąt stóp gruby pokład alabastru, popielato obłoczowanego, a gdzie indziej wyłącznie popielatego lub jak śnieg białego, z żyłami gipsu włóknistego od kilku milimetrów do kilku centymetrów grubego. Alabaster ten, równorzędny gipsom podolskim, należy do utworu miocenicznego. Ponieważ w całej okolicy Stanisławowa nie ma skał twardszych, stanowi alabaster wołczyński jedyny materiał budowlany, używany do zakładania fundamentów. Największy łom alabastru znajduje się na górze Wołczyńcekić tuż przed lasem a poniżej młyn gipsowy. U góry odgranicza się alabaster wapniem łupkowym (którego stosunkowo mało bardzo miąższość tudzież charakter petrograficzny i geologiczny bliżej nie zbadany) od gliny dyluwialnej i dość grubej warstwy ziemi nrodzajnej.

¹⁾ Według Dra ZARĘCZNEGO 7 piętro podolskiego utworu krédowego (K. F. VIII. str. 103).

Do ciekawych zjawisk geologicznych należą tutaj léjki gipsowe i podziemne pieczary, liczne na saméj krawędzi wysoczyzny. Średnica i głębokość tych zagłębień léjkowatych jest wprawdzie rozmaita, ale najgłębsze, które widziałem, mają zaledwie 3 metry głębokości. Pieczary rzadko mają otwarte wniście na ścianie wołczyńskiej, częściej w Podpieczarach (skąd nazwa wsi), gdzie tameczni mieszkańcy używają ich jako piwnic naturalnych. Obecność pieczar podziemnych zdradza się dudnieniem przygłuszoném.

Pod wpływem zaciekającej wody dęszczowej i śniegu tającego, tudzież skutkiem ustawicznego podmulania opoki przez Bystrzycę i Woronę odrywa się alabaster ogromnymi zwałami, które aż do koryta rzeki się staczają i miejscowo zakrywają całkiem dołującą opokę. Wyrwy i ogromne bryły alabastru, bezładnie spiętrzone nadają ściankom wejście górskiego krajobrazu, uwydatniającego się jeszcze więcej rozległą równiną, na której w malowniczych skrętach spieszą ku sobie rozléwne Bystrzyce. Z porównania punktów mierzonych trygonometrycznie wypada na wysokość wołczyńskiej wysoczyzny 97·8^m n. p. równiny Stanisławowskiej (Berezowica 348·6^m — Stanisławów 250·8^m).

Flora wołczyńskiego skrawku wyżyny podolskiej łączy się ściśle z podolską. Tyczy się to tak drzewnej jak zielnej roślinności i tutejszych zbóż uprawnych. Dąb szypułkowy (*Quercus pedunculata*) stanowi główną istotę lasu, okrywającego zbocza całej krawędzi, począwszy od Wołczyńca i dalej ku Jamnicy i Hanuszowcom. Podrzedne zajmują miejsce klon, grab, lipa, brzost, osika; z rzadka wmieszane są dzikie grusze i jabłonie. Podszycie lasu stanowią leszczyna, hordowina, wiciokrzew (*Lonicera xylosteum*), trzmielina zwyczajna i brodawkowata, wilcze łyko, głóg; brzegami lasu zaś tarn, dzika róża i berberys; rzadszemi są: kalina zwyczajna, dereń i świdwa. Natomiast k. hordowina (*V. Lantana*) jest tu tak częsta, jak wszędzie w szczérych dąbrowach podolskich, i tu jęj kres zachodni rozmieszczenia geograficznego; pókad ona rośnie, potąd sięga Podole, — poza Bystrzycą ku zachodowi nigdzie jęj nie widziałem. Zielną florę tutejszą, o ile z dotychczasowych badań wiadomo (p. wstęp) cechują następujące rośliny:

Poa compressa L.
Lilium Martagon L.
Scilla bifolia L.
Allium acutangulum var. *petraeum* DC.
Paris quadrifolia L.
Convallaria majalis L.
polygonatum L.
Majanthemum bifolium DC.
Galanthus nivalis L.
Cypripedium Calceolus L.
Thesium linophyllum L.
Asarum europaeum L.
Anthemis tinctoria L.

Hieracium cymosum var. *pubescens* Fr.
Adonis vernalis L.
Anemone pulsatilla L.
nemorosa L.
ranunculoides L.
Physalis Alkekengi L.
Veronica spicata L.
Eryngium planum L.
Inula hirta L.
helenium L.
ensifolia L.
Campanula sibirica L.
Vincetoxicum officinale Moench.
Glechoma hederacea L. v. *hirsuta*.
Adoxa moschatellina L.
Cimicifuga foetida L.

W lejkach gipsowych zarosłych tarniną, hordowiną, głogiem, dziką różą i chmielem, tworzących wśród pola uprawnego oazy odmiennej roślinności, spotykałem na wiosnę gromadnie rosnące: *Galanthus nivalis*, *Scilla bifolia* i *Corydalis cava*. Są to pozostałości leśnej flory, świadczące o dawniejszym zasięgu dąbrowy woleczyńskich.

Fauna chrabąszczów na tym obszarze ma zupełnie odrębną fizjonomię. Charakterystycznymi formami są tutaj¹⁾: **Carabus Scheidleri* v. *excellens*, *Calosoma inquisitor*, *sycophantha*, *Feronia Rendschmidtii*, *Cucujus sanguinolentus*, *haematodes*, **Sisyphus Schaefferi*, **Lethrus cephalotes*, *Rhizotrogus vernus*, **Cetonia speciosissima*, **Eurythyrea austriaca*, *Anthaxia grammica*, **Diacanthus globicollis*, *Agriotes ater* var. *volhynensis*, *Meloe decoratus*, *Polydrosus vilis*, *Cleonus obliquus*, **Dorcea dion striatum*, **fulvum*; *Platyrhinus latirostris*, *Orsodacna Cerasi*, **Timarcha Łomnickii*.

II. Podgórze karpackie zajmuje cały obszar po lewym brzegu Worony tudzież dorzecze Bystrzycy nadworniańskiej i solotwińskiej. Jest to ostatni próg podgórze splaszczającego się ku stanisławowskiej kotlinie. Plastyka i budowa geologiczna tego obszaru wręcz odmienne ma wejrzenie aniżeli sąsiednia wysoczyzna Podolska. Sieć wodna wskazuje tu dobitnie na kierunek stoków górskich północno zachodni, czego dowodem równoległość biegu rzek i potoków zmierzających ku Bystrzycy i Łomnicy a wraz z niemi ku Dniestrowi. Nie widać tu wprawdzie nigdzie warstw odsłoniętych trzonu karpackiego, bo przykrywa je gruby pokład gliny i wytku dyluwialnego, ale, wnosząc z budowy geologicznej rozgórza ległego dalej ku południowi, zaliczyć wypada cały ten obszar do trzeciorzędnego utworu.

a) Górzysto-lesisty dział Rybniański zmierza od południowego zachodu na północny wschód, pomiędzy Bystrzycą solotwińską

¹⁾ Gwiazdką oznaczone gatunki są formami podolskimi.

a potokiem Rybnińskim i dociera aż do połączonych Bystrzyc, pomiędzy Uhrynowem dolnym a Jamnicą, gdzie widocznie się spłaszcza u samego prawie podnóża wysoczyzny podolskiej. Ku północnemu zachodowi dział rybniński większą ma spadistość aniżeli ku południowemu wschodowi; najwyższe jego wzniesienie mierzone przy Uhrynowie górnym ma 349^m n. p. m. (Fatrema góra $\triangle$). Z tego działu spływają wszystkie prawie potoczki dość głębokimi parowami w kierunku południowo wschodnim do Bystrzycy solotwińskiej. Gruby pokład gliny zbitéj, żółtéj, miejscowo sinéj, stanowi tu glebę panującą, przykrytą cienką tylko warstwą próchnicy leśnej i torfowéj. Mokrawiny zalegają całą wierzchowinę tego upłazu, szczególnie tam, gdzie bez potrzeby wytrzebiono piękne lasy podgórskie. Znaczne polacie zajmuje teraz niska trawa szczeciasta (*Nardus stricta*) i mchy rozmaite. Na moczarowatych ustępach za Rybnem pomiędzy Huciskiem a Czarnym lasem torfowiec (*Sphagnum*) stanowi główną warstwę roślinności.

Lasy są tu mieszane. W skład ich wchodzi głównie: dąb, brzoza i lipa, a w pobliżu Rybna, wśród leśnej osady występują pierwsze świerki i jodły, nadające tutejszym lasom charakter wyłącznie górski. Tu zarazem ostatni kres rozmieszczenia świerka i jodły ku wschodowi, jak hordowiny na Wolczyńcu ku zachodowi. Z innych drzew szczególnie na mokrawinach występują bardzo licznie: osika, olsza, czeremcha, kalina, iwa, lozy, a pomiędzy niemi malutkie wierzby, załedwie na kilka stóp a niektóre nawet na kilka cali wzniesione; na suchych zaś ustępach tworzą gąszcz: tarni, głóg, róża, leszczyna, wilcze lyko i t. d. — Na wilgotnych polankach, szczególnie nad potoczkami rośnie kepiasto *Leucogonum vernum*, które dla tych okolic zarówno jest cechującym, jak *Galanthus nivalis* dla wolczyńskiejk dąbrowy. Cechującymi gatunkami są jeszcze: *Doronicum austriacum* Jacq., *Aposeris foetida* Less., *Symphytum cordatum* W. K., *Dentaria glandulosa* W. K., *Centaurea phrygia* L., *Veratrum album* L., *Gladiolus imbricatus* L.

Świat zwierzęcy w ślad za odmienną glebą i roślinnością jest także wyrazem górskiego charakteru téj okolicy. Z płazów wpada w oko jaszczurka szafranka, zwyczajna na moczarach, gęstem sitowiem zarosłych. W samych zaś bagienkach żyje mnóstwo kumaków (*Bufo ignita*) i traszek, jak wszędzie na podgórzu, gdzie najwięcej znajdują warunków do życia potrzebnych.

Chrabąszczeczka fauna znacznie się różni od fauny ścianek wolczyńskich. Form podolskich wcale tu nieznajdowałem. Natomiast występują tutaj gatunki górskie, których granica rozmieszczenia idzie zapewne za rozsiedleniem jodły i świerku. Nader cechującym dla lasów tutejszych jest *Ottorhynchus repletus* Shh., złocistawo gęsto nakrapiany. Z szczypic żyją tu drobne gatunki rodzaju *Trechus* podobne do *T. pulchellus*, znanego z krainy świerków w Tatrach. Podgórską formą jest także *Trichius fasciatus*. Inne gatunki podgórskie są wyliczone w spisie (R.). Z czasem wykryją się liczniejsze jeszcze formy, nie tylko z pomiędzy chrząszczów, lecz i z innych owadów, które wybitniej nacechują tę okolice, jako odrębną całość fauniczną.

b) Międzyrzecze bystrzyckie stanowi część kotliny stanisławowskiej pomiędzy obiema Bystrzycami. Poziom tego obszaru od płaskich brzegów obu tych rzek wznosi się kilkoma progami aż ku wierzchowinie, na której zabudował się szeroko Stanisławów. Progi te, mające po kilka sążni wysokości, są dawnymi brzegowiskami rzeczniemi. Międzyrzecze bystrzyckie ma wprawdzie charakter równiny, szczególnie gdy na nie patrzymy z jakiegokolwiek wynioślejszego punktu, ale bliżej rozpoznane, jest tylko uplazem podgórskim, podnoszącym się nader zwolna ku południowi (Stanisławów na Belwederze 247·84^m, Krechowce 293·69^m, Radcza 301·27^m, Bohorodczany 342·03^m, Horcholina 436·64^m).

Całą wierzchovinę stanisławowską aż po Wołczyniec i Krechowce tworzy gruby pokład (do kilku sążni) gliny dyluwialnej, odsłaniającej się bardzo wyraźnie na spadzistych progach. Wzdłuż szerokiego koryta Bystrzyc ułożył się ryń rzeczny, złożony z wytku górskiego, wyścielającego dno obu tych rzek. Ryń ten jest dwojakim, albo świeżym, niedawno ułożonym w korycie rzeczne i na brzegach (ryniowisko) z rzadka porośniętym roślinami brzegowemi, albo dawniejszym, a wówczas przykrywa go namul gliniasto piaszczysty znacznej miąższości. Tędy ciągnie się pas mniej lub więcej szeroki pastwisk nadbrzeżnych i pól uprawnych; w zagłębieniach zaś, gdzie widać jeszcze ślady starego koryta rzeczne, występują mokrzysca brzegowe i małe baławki (odlewiska) podsycane wodą, która warstwą ryńową z rzek do nich podchodzi. Sąto żyły zaskórnej wody pojawiające się i dalej środkiem obszaru pod grubym pokładem gliny. Stądto łatwo zrozumieć, dlaczego cały Stanisławów ma fundamenta we wodzie, dlaczego woda prawie wszędzie w piwnicach występuje i czyni je po większej części niezdatnymi do użycia.

Charakter roślinności wierzchowiny stanisławowskiej na międzyrzeczu bystrzyckiem przeważnie bagienny, zacięra się na suchych ustępach pod wpływem uprawy. Dawniej całe międzyrzecze gęsto zarastały lasy i gaje, w których dąb i olsza panowały. Dziś wié o nich tylko tradycja. Ślad wysokopiennego lasu przechował się jeszcze w nazwie miejscowości „Dąbrowa“ niedaleko Krechowca, gdzie śród otwartego pola jeden dąb stary pozostał, jako ostatni pion dawniej dąbrowy, w której poeta Karpiński w zeszłym jeszcze stóleciu pustelniczego szukał schronienia. Podmokłe obszary szczególnie nadbrzeżne sprzyjają bujnej roślinności bagiennnej i wodnej. Wyliczam tu niektóre tylko bardziej cechujące gatunki: *Butomus umbellatus* L., *Iris Pseud-Acorus* L., *Menyanthes trifoliata* L., *Hottonia palustris* L., *Sium latifolium* L., *Ranunculus Lingua* L., *Euphorbia virgata* W. K., *Myriophyllum verticillatum* L., *Lysimachia thyrsiflora* L., *Trapa natans* L. (staw Krechowiecki).

Na moczarach za Kuthyninem z prawej strony mostu żelaznego, nad Bystrzycą solotwińską, występuje torfowisko znaczne po obu bokach nasypu kolejowego, złożone z przegniłych roślin moczarowych.

Nadbrzeżną florę cechują przedewszystkiem gęste wikliny (łozy), a miejscowo zarosty olszynowe. Piękne łęgi olszynowe znajdują się po prawym brzegu Bystrzycy nadworniańskiej przed wsią Mykietyńcami, w Chryplinie i Podłużu. W mykietyńskim łęgu olszynowym rozrasta się bujnie *Struthiopteris germanica*, charakterystyczna paproć podgórska o pięknym listowiu zarodnikowym. Na odsępiskach rzecznych i na żwirowisku nagiem roślinie modrawo zielona, drobnolistna *Myricaria* (*Tamarix*) *germanica* Desv., cechująca otwarte brzegowiska Bystrzycy nadworniańskiej aż po Wołczyniec (gdzie koło mostu jeszcze się znachodzi).

Świat zwierzęcy z działu bezkręgowych będzie miał zapewne wiele form właściwych tylko podgórskim dolinom. Tymczasowo badania moje ograniczyły się prawie wyłącznie na chrząszczach. W bagnach na samej wierzchowinie międzyrzecza, żyje cechująca podgórskie okolice szczególna przekopnica (*Apus cancriformis*). W haławach i odlęwiskach nadbrzeżnych, których woda czysta jak źródłowa, znajdowałem miejscami (Mykietyńce) dużo *Planorbis carinatus*, *corneus*, *Limnaea stagnalis*, *Physa fontinalis* i inne ślimaki bagienne. Z płazów widywałem: *Rana temporaria* (na wiosnę), *esculenta*, *Bufo ignita*, *Triton palustris*, *punctatus*, *Hyla arborea* (na wiosnę).

Świat chrabąszczniczy zatrzymał pierwotny swój charakter na nieuprawnym brzegowisku wzdłuż koryta obu Bystrzyc. Występują tu formy górskie szczególnie z rodziny szczypic drobnych i kusaków; miejscem ich pobytu ryń nadbrzeżny i żwirowate brzegi a podczas wylęwów namulisko (namulinie lud.) złożone z najrozmaitszych szczątków roślinnych, chró tu, drzew przegniłych, skorup ślimaczych i t. p. Pas ten nadbrzeżnej fauny rzadko gdzie na kilka sążni odstepuje od koryta rzeki i ściśle się odgranicza od dalszego obszaru brzegowego. Charakter górski fauny chrabąszczniczej owego pasu wąskiego (nadwodnego) łatwo wyjaśnia się odmienną ciepłotą i innym stanem wilgotności, zawisłej od bezpośredniego sąsiedztwa rzeki. Korytem tych rzek wtargnął niejako chłodny świat górski i wcisnął się wodnym szlakiem aż po podnóże wyżyny podolskiej.

Na brzegach namulistych, żwirowatych i pomiędzy ryniem rzeczonym żyją następujące formy cechujące:

Cicindela riparia.
Clivina collaris.
Dyschirius nitidus.
aeneus.
Apristus quadrillum!
Chlaenius Schrankii.
tibialis.
Anchomenus marginatus.
Amara fulva.
apricaria.
Stenolophus meridianus.

Trechus longicornis!
Perileptus areolatus!
Tachys bistriatus.
Bembidium modertum!
decorum!
fasciolatum!
obsoletum.
lunatum.
punctulatum.
foraminosum.
Helephorus nubilus.

Philonthus flavipes.
nigritulus.
tenuis.
prolixus.
Lathrobium longulum.
filiforme.
spadiceum!
Achenium depressum!
Stilicus fragilis!

Paederus ruficollis!
Deleaster adustus!
Potamophilus acuminatus!
Heterocerus pruinosis.
laevigatus.
sericeus.
Cryptohypnus pulchellus!
tetragraphus;
lapidicola!

W bagnach, odlewiskach i potokach częstymi są następujące pływaki:

Haliplus fluviatilis.
Hydroporus geminus.
pictus.
planus.
Noterus crassicornis.
Laccophilus obscurus.

Dytiscus marginalis.
Acilius sulcatus.
Gyrinus natator.
Hydrous caraboides.
Laccobius minutus.
Helephorus aquaticus.

W gestych wiklinach i olszynach nadbrzeżnych występują gatunki przeważnie z działu ryjkowców i stonek. Do najpospolitszych a zarazem cechujących owe zarosty należą:

Notoxus brachyceros.
monoceros.
cornutus.
Chlorophamus viridis.
graminicola.
Balaninus crux.
Lepyrus colon.
Lamia textor.
Cryptocephalus geminus.
Pachybrachys hieroglyphicus.
haliciensis.
Stylosomus Tamaricus.
Lina collaris.

Lina 20-punctata.
Populi.
Tremulae.
Plagiodera Armoricariae.
Phratora Vitellinae.
Adimonia Tanacetii.
Agelastica Alni.
Luperus xanthopus.
Haltica consobrina.
ferruginea.
helwineus.
versicolor.

c) Dorzecze Worony jako dalszy ciąg kotliny stanisławowskiej, jest równiną podmokłą o równym poziomie, rozciągającą się aż po Tyśmienicę i Otyńnię, gdzie z wyżyną podolską graniczy. Trzy główne potoki, Studenica, Uniawa i Strymba przerywają cały ten obszar, zmierzając w kierunku północno-wschodnim a zatem we wspólnym tu-tejszym rzekom podgórskim kierunku. Pomiedzy Stanisławowem a Tyśmienicą uprawne zaległy pola i łąki pasznicze. Na południe, dopiero o milę od traktu Tyśmienickiego, występują pomiędzy Uniąwą, Strymbą a Woroną rozległe lasy, przeważnie dąbrowy, przerznięte

drogą żelazną wiodącą do Otyńii. Jakiemi są właściwości roślinne i i fauniczne tego obszaru, podziśdzień jeszcze bardzo mało wiadomo; dla badań późniejszych otwiera się w téj części okolic Stanisławowskich wdzięczne pole, zwłaszcza, że i tutaj Podgórze styka się z Podolem.

Skrócenia użyte w spisie poniższym:

B. s. = Bystrzyca solotwińska.

B. n. = Bystrzyca nadworniańska.

K. = Krechowce.

M. = Mykietyńce.

P. = Pasieczna.

R. = Rybno.

S. = Stanisławów.

U. = Uhorniki.

W. g. = Wołczyniec — góra (krawędź Podola).

W. r. = Wołczyniec — równina (kotliną Stanisławowska).

Z. = Zagwoźdź.

Carabidae.

Cicindela campestris L. W. g. w trawie.

hybrida v. *riparia* Dej. W. r. na odsypiskach Bystrzycy ($\frac{2.5}{4}$ — $\frac{2.7}{6}$).

germanica L. W. g.

Notiophilus aquaticus L.

biguttatus F.

Elaphrus uliginosus F. S.

riparius L. S.

aureus Müll. S.

Blethisa multipunctata L. S.

Carabus coriaceus L. W. g., R.

nodulosus Creutz. R. na mokrawinach śródleśnych pod starymi pniakami.

intricatus L. W. g. $\frac{3}{4}$.

Ulrichii Germ. W. g. w lesie.

cancellatus var. *tuberculatus* Meg. W. r., R. z wiosną bardzo liczny po polach.

granulatus L. R.

convexus F. W. g.

scabriusculus Oliv. W. g.

excellens F. W. g. na przedlesiu.

violaceus L. R., dość częsty.

glabratus Payk. W. g. w lesie.

Calosoma inquisitor L. W. g., w lesie dość częsty w rozmaitych odmianach barwnych.

sycophantha L. W. g. w towarzystwie z poprzednim, ale bardzo rzadki.

- Clivina collaris* Hbst. W. r., Z., U., M.; w namulisku obu Bystrzyc, częsty.
- Dyschirius nitidus* Dej. S. nad Bystrzycą, W. r.
- aeneus* Dej. Z poprzednim.
- Blechnus glabratus* Dft.
- maurus* St.
- Metabletus truncatellus* L.
- Apristus quadrillum* Dft. W. r., Z., U., M.; w namulisku i pod rynnem obu Bystrzyc.
- Lebia cyanocephala* L. W. g.
- Panagaeus quadripustulatus* St. W. g. w lesie.
- Chlaenius Schrankii* Dft. Z.; liczny w odtoku i namulisku B. s. 23 maja zbierałem świeżo wylęgłe okazy.
- tibialis* Dej. Rzadki, razem z poprzednim.
- Oodes helopioides* F. Z.; 23 maja.
- Brosicus cephalotes* L. Z. nad Bystrzycą s.
- Sphodrus leucophthalmus* L. S. m.
- Culathus cisteloides* Ill. W. g.
- Anchomenus angusticollis* F. R. W. g. w lesie.
- albipes* F. Z. 17 czerwca, w namulisku B. s.
- marginatus* L. Z. K. nad wodami.
- serpunctatus* F.
- parumpunctatus* F.
- viduus* Panz.
- Stomis pumicatus* Panz.
- Feronia punctulata* F. W. r. Z. U. po rojach.
- cuprea* L.
- lepida* F. Rzadki.
- vernalis* Panz.
- nigra* Schall. R.
- vulgaris* L.
- nigrita* F.
- anthracina* Ill.
- minor* Gyll. Z.; 14 maja w namulisku.
- interstincta* St.
- strenua* Panz.
- oblongopunctata* F. R.
- striola* F. W. g. pod kamieniami w lesie 25 kwietnia i 22 września kilka okazów.
- parallela* Dft. W. g. razem z poprzednim, ale częstszy.
- Rendschmidtii* Germ. W. g. Kilka okazów pod skałkami alabastrowymi w lesie 3 czerwca.
- terricola* F. W. g., R. w lesie.
- Amara plebeia* Gyll. W. g.
- similata* Gyll. Z.
- communis* Panz. W. g.
- trivialis* Gyll.

- Amara familiaris* Dft.
fulva de Geer. D., Z., U., M.
apricaria Payk. D., Z., U., M.
Zabrus gibbus F. Rzadki.
Anisodactylus signatus Panz.
binotatus F.
v. spurcaticornis Dej.
Harpalus ruficornis F.
aeneus F.
discoideus F. W. g. 25 kwietnia.
Stenolophus vaporariorum F. D.
dorsalis F. W. r.
meridianus L.
Trechus longicornis St. D., Z. 14 maja; w namulisku bystrzyckiem
i pod ryniem nadbrzeżnym.
Perileptus areolatus Creutz. U. Z. nad B. n. i B. s. razem z poprze-
dzającym.
Tachys quadrisignatus Dft. Z poprzedniami.
nanus Gyll. W. g., w lesie pod korą ściętych drzew próchniejących.
bistriatus Dft. U., Z., pod ryniem rzecznym.
Bembidium assimile Gyll. Z. 24 marca nad B. s.
4-maculatum L.
4-guttatum F.
articulatum Panz.
lampros Hbst.
v. velox Er.
tenellum Er. U., Z.
modestum F. U. M.
fasciolatum Dft. Z.
decorum Panz. U.
obsoletum Dej. Z., U., M., W. r.
femoratum St. Z., U., M.
littorale Oliv. Z., M., W.
lunatum Dft. Z., pod ryniem rzecznym.
pygmaeum F. v. *bilunulatum* Bielz Z.
punctulatum Drap. M., W. r., brzegi Bystrzyc.
foraminosum St. U. M.
Tachypus caraboides Schrank. S.
pallipes Dft. Z.
flavipes L.

Dytiscidae.

- Cnemidotus caesus* Dft. Z. 17 czerwca.
Haliplus fluvialis Aub. K. w potoku liczny.
Hydroporus geminus F. Z. w haławkach; Pasieczna, w potoku liczny.
pictus F. P. K. liczny.

- Hydroporus planus* F. P. 18 października razem z poprzedzającymi
 częsty.
Noterus crassicornis F. K. 24 czerwca (duzo).
Laccophilus interruptus Panz. P. 18 października.
obscurus Panz. Z. P.
Colymbetes pulverosus St.
notaticollis Aub.
adpersus F.
consputus St.
Hybius fenestratus F.
angustior Gyll.
Agabus chalconotus Panz.
paludosus F. K. 24 czerwca.
Cybister Roeselii Bergstr. Nie rzadki.
Dytiscus latissimus L.
marginalis L.
circumcinctus Ahr.
circumflexus F.
Acilius sulcatus L.
Hydaticus cinereus L.
Hybneri Fairm.
transversalis F.
stagnalis F.
Gyrinus natator Scop. P. Z. 5—10; po halawkach.
Orectochilus villosus F. Nad Bystrycą.

Hydrophilidae

- Hydrophilus piceus* L.
Hydrous caraboides L.
Hydrobius fuscipes L.
Berosus luridus L. S.
Laccobius minutus L. P. 10 października częsty w potoku.
Helophorus nubilus F. Z. D. W namulisku bardzo pospolity.
aquaticus L. Z. 5, 6.
granularis L. Z. P. 4—10.
griseus Hbst. K. P. 4—10.
Cyclonotum orbiculare F. S. D.
Sphaeridium scarabaeoides L.
bipustulatum F.
Cercyon melanocephalum L.
Cryptopleurum atomarium F. Z. 5, 6.

Staphylinidae.

- Falagria nigra* Grav. Z. 4.
Aleochara bisignata Er. S. 22 marca w lipach.

- Myrmedonia cognata* Maerk. S. 22 marca w lipach.
funesta Grav. S. 22 marca w lipach.
limbata Payk. W. g. 25 marca.
Homalota vestita Grav. Z. 4.
aequata Er. W. g. 4.
analisis Grav. Z. 4.
Fungi Grav. S. 22 marca w lipach.
Tachyporus obtusus L. S. 3. W. g. 3.
hypnorum F. S. 22 marca w lipach.
scitulus Er. S.
Conosoma littoreum L. Z. 4.
Bolitobius atricapillus F. S. 22 marca w lipach.
Mycetoporus splendens Marsh. W. g. w lesie pod liściem opadłym
w próchnicy.
Quedius fuliginosus Grav. W. g. 25 kwietnia.
Creophilus maxillosus L. S. 3, 4, 5, 6.
Ocypus olens Müll. W. g. 25 kwietnia, w lesie pod kamieniami.
similis F. W. g. 3 czerwca.
fasciatus Grav. R. 18 maja.
morio Grav. W. g. 25 kwietnia, w lesie pod kamieniami; bardzo
rzadki.
Philonthus laminatus Creutz. Z. 5.
aeneus Rossi. R. 21 września.
politus F. Z. W. g. 3, 4, 5.
atratus Grav. Z. 5.
ebeninus Grav. W. g. 25 marca.
fumigatus Er. W. g. 22 września.
debilis Grav. W. g. 4.
vernalis Grav. R. 4.
fulvipes F. Z. 4, 5.
nigritulus Grav. Z. U. W. g. 4, 5.
tenuis F. W. g. Z. 5, 6.
prolixus Er. Z. 5.
Xantholinus punctulatus Payk. S.
ochraceus Gyll. W. g. 5.
linearis Oliv. W. g., S. 3—6.
Othius fulvipennis F. S.
Lathrobium elongatum L. Z. 5. nad Bystrzycą.
fulvipenne Grav. W. Z. 3, 4, nad B.
multipunctatum Grav. Z. nad B.
filiforme Grav. Z. 5 nad B.
longulum Grav. Z. nad B.
spadiceum Er. Z. 23 maja w namulisku rzeczonym nad B. bardzo
rzadki.
Achenium depressum Grav. Z. 6 kwietnia w namulisku pod ryniem
raz tylko kilka okazów znalazłem.
similis Er. Z. nad B.

Scopaeus laevigatus Gyll. S.

Lithocharis melanocephala F. W. g. 25 marca.

Sunius angustatus Payk U. 23 kwietnia nad B.

Paederus littoralis Grav.

longicornis Aub. U., Z. D. przy samym brzegu Bystrzycy i w namule rzecznym.

Stenus biguttatus L.

Oxyporus rufus L. W. g. w grzybach częsty.

Bledius subterraneus Er. S.

erraticus Er. U. 23 kwietnia dużo.

Platystethus morsitans Payk. S.

nodifrons Sahlb. S.

Oxytelus rugosus F. Z. 4.

insecatus Grav. S.

nitidulus Grav. S. 22 marca w lipach.

depressus Grav. S.

Trogophloeus riparius Lac. S.

bilineatus Steph. Z. 6 kwietnia.

Delcastar adustus Kist. Z. U. w kwietniu pod ryniem i namuliskiem rzecznym dość rzadki.

Omalium caesum Grav. S.

Pselaphidae.

Pselaphus Heisei Hbst. Z. 6 kwietnia pod ryniem w namulisku; W. g. w lesie pod kamieniami.

Tychus niger Payk. Z. 23 maja pod ryniem nad B.

Bryaxis fossulata Reichb. Z. 23 maja z poprzednim.

xanthoptera Reichb. Z. 6 kwietnia pod ryniem w namulisku.

Bythinus securiger Reichb. Z. w namulisku nad B.; W. g. w lesie pod opadłym liściem 4, 5.

Scydmaenidae.

Scydmaenus exilis Er. S.

Silphidae.

Silpha littoralis L. S. 5, 6.

thoracica L. S.

4-punctata L. W. g. w lesie 5.

rugosa L. S.

sinuata F. S.

opaca L.

carinata Ill. W. g. 6.

reticulata F. W. g. 4.

tristis Ill. S.

obscura L.

- Silpha atrata* L. W. g. R. 4, 5.
Necrophorus germanicus L.
humator F. W. g. w lesie. R. 4.
vespillo L. S.
mortuorum F. R. 29 września.

Histeridae.

- Hololepta plana* Füssly.
Platysoma depressum F. W. g. w lesie dużo pod korą drzew próchnięjących 3 czerwca.
Hister cadaverinus E. H. S. R. 5.
stercorarius E. H.
sinuatus Ill. W. g. 4.
4-notatus Scrib. S. częsty.
bissexstriatus F. W. g. 4.

Phalacridae.

- Phalacrus corruscus* Payk. W. g. Z. 5, 4.
Olibrus aeneus Ill. Z. P. 4—10.
Millefolii Payk. W. g. 6.

Nitidulariae.

- Brachypterus gravidus* Ill. K. 6.
Epuraea aestiva L. W. g. R. 5. 6.
Nitidula bipustulata F. S.
Amphotis marginata F. S.
Thalycra fervida Gyll. S.
Pria Dulcamarae Ill. W. g. 3 czerwca.
Meligethes aeneus F.
viridescens F.
coracinus St. W. g. 6.
ochropus St. W. g. 6.
difficilis Heer. S.
brunnicornis St. U. Z. 4, 5.
serripes Gyll. W. g. 6.
maurus St. W. g. R. 5, 6.
incanus St. W. g. 6.
picipes St. R. 5.
obscurus Er. R. 5.
solidus Kug. W. g. 6.
Pocadius ferrugineus F. S. 5.
Cryptarcha strigata F. W. g. na wyciekającym soku dębowym 27 czerwca.
Ips quadriguttatus F. S.

Rhizophagus depressus F. W. g. 6 za korą dębową.
nitidulus F. W. g. z poprzednim.

Trogositidae.

Trogosita mauritanica L. S.

Peltis grossa L.

ferruginea L.

oblonga L.

Colydiidae.

Ditoma crenata Hbst. S. W. g. 2; pod korą drzew pospolicie.

Cerylon histeroides F. W. g. 6; pospolicie.

deplanatum Gyll. W. g. 6 z poprzednim.

Cucujidae.

Cucujus sanguinolentus L. W. g. 6. Bardzo rzadki.

haematodes Er. S. Bardzo rzadki.

Brontes planatus L. W. g. 3 czerwca liczny pod korą drzewa spróchniałego.

Laemophlaeus duplicatus Waltl. W. g. 27 czerwca.

Cryptophagidae.

Telmatophilus Caricis Oliv. W. g. 3 czerwca.

Autherophagus silaceus Hbst. W. g. 27 czerwca.

Cryptophagus cellaris Scop. U. 4.

acutangulus Gyll. S. 3.

fumatus Gyll. U. 4.

dentatus Hbst. W. g. 6.

Atomaria nana Er. S. 22 marca w lipach.

umbrina Gyll. Z. 4 w namulisku.

linearis Steph. S.

fuscipes Gyll. W. g. 4.

peltata Krantz. Z. 5.

fuscata Schh. W. g. 6. S. 22 marca w lipach.

analis Er. Z. 4.

ruficornis Marsh. W. g. 25 kwietnia.

Lathridiidae.

Lathridius transversus Ol. W. g. 6. S. 3. w lipach.

minutus L. W. g. 6.

Corticaria serrata Payk. W. g. 4.

gibbosa Hbst. S. W. P. R. 3—10.

Mycetophagidae.

Mycetophagus 4-pustulatus L. S. w próchniejącej lipie.

Dermestidae.

Dermestes murinus L. S.

lanarius Er. S.

lardarius L. S.

Attagenus pellio L. S.

negutoma F. S. K. 7.

Megatoma nudata L. S.

Anthrenus Scrophulariae L.

Byrrhidae.

Syncalyptra spinosa Rossi. S.

Byrrhus pilula L.

Cytilus varius F. W. g. Z. 4.

Morychus aeneus F. Z. 5.

nitens Panz. Z. U. 4, 5.

Parnidae.

Potamophilus acuminatus F. S. nad B.

Heteroceridae.

Heterocerus pruinus Kiesw. Z. 14 maja.

laevigatus Panz U. 4.

sericans Kiesw. U. 4.

Lucanidae.

Lucanus cervus L. W. g. w czerwcu liczny.

Dorcus parallelipedus L. W. g.

Platycerus caraboides L. R. 5.

Sinodendron cylindricum L.

Scarabaeidae.

Sisyphus Schaefferi L. W. g. 5.

Caccobius Schreberi L.

Copris lunaris L.

Onthophagus taurus L.

nutans F.

Onthophagus austriacus Panz.

vacca L.

coenobita Hbst.

fracticornis Preynl. W. g. 4.

nuhicornis L. Z. 5.

camelus F.

Aphodius erraticus L.

subterraneus L.

fossor L.

fimetarius L.

granarius L.

sordidus F.

bimaculatus F. Z. 5.

inguinatus F. W. g. U. 4.

prodromus Brahm.

porcatus F.

Ammoeceus brevis Er. S.

Rhyssenus germanus L. W. g. 3 czerwca.

Psammodius sulcicollis Ill.

Odontaeus mobilicornis F.

Geotrypes stercorarius L.

sylvaticus Panz.

Lethrus cephalotes F. W. g. na trawlistych stokach ścianki wólczy-czynieckiej i na przedlesiu zwyczajny. Znosi macierzankę, krwawnik i inne ziółka do swojej norki. Dnia 30 maja widziałem dwą walczące okazy przed samém wnijsiem norki; zacięta walka trwała jeszcze przez kilka minut na mojej dłoni. W tym roku jeszcze 22 czerwca (1875) widziałem pojedyncze okazy. L. MILLER nie uważa tej formy za odrębną odmianę v. *podolicus* Fisch.

Trox scaber L.

Hoplia praticola Dft. S. w locie złapana.

Serica holosericea Scop.

Melolontha vulgaris F. W tym roku (1875) pojawił się w wielkiej ilości Miejscowo razem z gąsienicą glogowca (*Aporia crataegi*) poobjadał do szczytu drzewa owocowe, które dopiero w drugiej połowie czerwca zaczęły puszczać nowe liście. Na wólczyńskiejk górze dnia 30 maja krociami widywałem go na dębach; pojedynczo znachodziłem go jeszcze przy końcu czerwca (21).

Rhizotrogus solstitialis L. S. 6.

vernus Germ. W. g. 25 kwietnia w lesie.

Phyllopertha horticola L. S. Zaczyna się pojawiać od połowy czerwca.

Anomala Frischii F. S. 6.

Oryctes nasicornis L.

Cetonia hirtella L.

speciosissima Scop. W. g. Bardzo rzadka.

- Cetonia marmorata* F.
floricola Hbst.
aurata L.
Osmoderma eremita L.
Gnoriinus nobilis L. Rzadki.
Trichius fasciatus L. R. 7.
Vulgus hemipterus L. Częsty.

Buprestidae.

- Ancyllochira punctata* F.
Eurythya austriaca L. Uczniowie przynosili mi ją z lasu woleczy-
 nieckiego.
Anthaxia salicis F. W. 27 czerwca.
grammica Lap. W. g. 6.
nitidula L. W. g. 6.
quadripunctata L.
Chrysobothrys affinis F. W. g.
Agrilus biguttatus F.
sinuatus Oliv.
viridis L.
tenuis Ratzb.
Trachys minutus L. R. 16 maja liczny na iwie.

Eucnemidae.

- Melasis buprestoides* L. S. 6.
Eucnemis capucina Ahr. W. g.

Elateridae.

- Adelocera lepidoptera* Gyll. Jedyńy okaz otrzymałem od ucznia, który
 go złapał na parkanie w mieście
Iacon murinus L. Z wiosną bardzo pospolity po rolach.
Porthmidius fulvus Redtb. W. g. w lesie; bardzo rzadki.
Elater sanguineus L. R. 5.
sanguinolentus Schrank.
praeustus F.
pomorum Geoffr.
crocatus Geoffr.
elegantulus Schönh.
Megapenthes tibialis Lac.
Cryptohypnus pulchellus L. Z. W namulisku pod ryniem nad B,
quadriguttatus Lap. Z. Razem z poprzednim.
lapidicola Germ. Z. W. r. Liczny razem z poprzedniami.
Cardiophorus vestigialis Er. Z. nad B.
ebenus Germ. Z. nad B. 5 częsty.

- Cardiophorus rubripes* Germ. Z poprzedniemi.
Melanotus rufipes Hbst. S.
Limonium cylindricus Payk. W. g. 6.
 parvulus Panz.
Athous niger L.
 v. scrutator Hbst.
 haemorrhoidalis F.
 vittatus F.
Corymbites haematodes F. W. g.; nie rzadki.
 castaneus L. S.
 tesselatus L. Z.
 globicollis Germ. W. g. 3 czerwca.
 genuus L. S. Rzadki.
 latus F. W. g. W. r. Bardzo częsty. 5.
Ludius ferrugineus L. Jedyny okaz.
Agriotes pilosus Panz. W. r. 4.
 sputator L. Kr. 6. Z. nad B.; 5 czerwca bardzo dużo na trawniku
 koło stawu krechowieckiego.
 lineatus L.
 obscurus L.
 aterrimus v. volhynensis Fisch. W. g. 3 czerwca.
Sericosomus brunneus L. R. 5.
Dolopius marginatus L. S. W. g.
Ctenonychus filiformis F. Z. 6. M. 7.
Adrasius pallens Er. W. g. 27 czerwca w lesie.
Campylus linearis L.

Dascillidae.

- Cyphon coarctatus* Payk.
Scirtes hemisphaericus L. K. Kr. Bardzo liczny na wierzbach i łożach w drugiej połowie czerwca a w pierwszej lipca.
 orbicularis Panz. Kr. 24 czerwca; częsty.

Malacodermata.

- Dictyoptera sanguinea* L.
Cantharis fusca L. Bardzo liczna przy końcu maja.
 rustica Fall. Razem z poprzednią.
 obscura L. W. g. 6.
 livida L. Z. K. 6. 7.
 assimilis Payk.
 oralis Germ. W. g. 3 czerwca.
Rhagonycha testacea L. R. 16 maja.
Drilus concolor Ahr. W. g. 27 czerwca. Rzadki.
Malachius aeneus L. D. 4 czerwca bardzo liczny.
 bipustulatus L. W. g. 27 czerwca, dużo.

Malachius geniculatus Germ. W. g. 6.
Anthocomus equestris F. S.
Attalus analis Panz. W. g. 27 czerwca.
Charopus flavipes Payk. W. g. K. 6.
Dasytes niger L. S. 6.
Danacaea pallipes Panz. W. g. 27 czerwca.
Byturus fumatus F. W. g. 6.
 tomentosus F.

Cleridae.

Tillus unifasciatus F. S.
Clerus formicarius L. S. 6.
Trichodes apiarius L. S. 6.
Corynetes violaceus L.
 scutellaris Ill.
Hylecetus dermestoides L. W. g. 6.

Ptinidae.

Ptinus rufipes F. S.
 fur L. S.

Anobiidae.

Anobium pertinax L. S.
Xestobium tessellatum F.
Ptilinus pectinicornis L. W. g. 27 czerwca.
Trypopityus Carpini Hbst. S.
Apate capucinu L. W. g.
Lyctus canaliculatus F. W. g. 6.
Cis Boleti Scop. P. R. 18 października.
 Alni Gyll.
Emnearthron affine Gyll. U. w hubie drzewnej na wiérzbie.
Octotemnus glabriculus Gyll. U. w hubie drzewnej na dębie.

Tenebrionidae.

Blaps mortisaga L. S.
 similis Latr.
Opatrum sabulosum L.
Diaperis Boleti L.
Scaphidema aeneum Payk.
Hypophloeus bicolor Ol. W. g.
Tenebrio obscurus F.
 molitor L.
Helops lanipes L. W. g. 5.

Cistela murina L. W. g. 6.
atra F. S. dość rzadka.
Mycetochares axillaris Payk.

Lagriariae.

Lagria hirta L.

Anthicidae.

Notoxus brachycerus Fald. Z. 6. na łożach i wierzbach.
monoceros L. W. 6.
cornutus F. Z. M. 6, 7.
Anthicus antherinus L. Z. U. nad B.

Pyrochroidae.

Pyrochrou coccinea L. W. g.
pectinicornis F.

Mordellonae.

Tomoxia biguttata Gyll.
Mordella fasciata F.
aculeata L.
Anaspis frontalis L.

Meloidae.

Meloë proscarabaeus L. S. W. g. 4, 5.
violacea Marsh. S. W. g. 4, 5,
decora Brandt. W. g. 4, 5,
cicatricosa Leach. W. g. 4, 5.
variegata Don. W. g. 4, 5.
brevicollis Panz. W. g. 4, 5.
Mylabris floralis Pall. (*Fuesslini* Panz.). S. 25 czerwca.
Lytta vesicatoria L. S. 6.

Oedemeridae.

Asclera coerulea L. W. g. 5, 6, w lesie na liściu rozmaitych drzew
i krzewów.
Oedemera virescens L.

Curculiones.

Mylacus rotundatus F. Krechowce nad stawem,

- Otiorhynchus repletus* Boh. S. W Rybnem na brzozech szczególnie,
 w drugiej połowie maja i w czerwcu.
nigrita F.
Ligustici L. W. g.
ovatus L. K.
Platytarsus echinatus Boud. W. g. 25 kwietnia w lesie pod mchem
 przy dębach.
Phyllobius calcaratus F. W. r. U. Z.,
alneti F. W. r. U.
oblongus L. W. r. U. na łozach zwyczajny.
mus F. Razem z poprzednim.
brevis Gyll. W. g.
Tropiphorus mercurialis F.
Liophloeus lentus Germ. S. 5, 6.
Barynotus obscurus F.
Strophosomus Coryli F.
obesus Marsh.
Sciaphilus muricatus F. W. g. 6.
micans F. W. g.
Eusones ovulum Ill. K. 6, 7.
Sitones lineatus L. S. Z. U. Pospolity.
sulcifrons Thunb. S. K. Jak poprzedni.
crinitus Oliv. S. K.
hispidulus F. P. 10.
Polydrosus undatus F.
flavipes de Geer.
vilis Gyll. W. g. jedyny okaz.
picus F. W. g. częsty.
sericeus Schall. W. g.
Tanymecus palliatus F. S. 5.
Chlorophanus viridis L. W. r. U.
graminicola Gyll. W. r. U. Pospolity w łozach.
Minyops variolosus F.
Gronops lunatus F.
Plinthus porculus F. W. 5.
Alophus triguttatus F. Z. U. W. Kr. Częsty.
Hypera punctata F.
Rumicis L.
variabilis Hbst.
Polygoni F.
Oleonus marmoratus F.
sulcirostris L.
obliquus F. W. g. 5 kwietnia.
cinereus Schrank.
Larinus Sturnus Schall.
Jaceae F.
planus F. W. g. 6.

- Larinus Carlinae* Ol. W. g. 6.
Lixus Iridis Ol.
Myagri Ol.
Lepyrus colon F. Na wiklinie bardzo pospolicz. 5.
binotatus F.
Hyllobius abietis L. R.
fatuus Rossi. R.
Pissodes Piceae Ill.
Erikinus acridulus L. 3—6.
Balaninus nucum L.
cruz F. U.
Anthonomus pomorum L.
Orchestes Populi F. Z. 6.
Salicis L. R. 5.
Tychius tomentosus Hbst. R. Z. 5, 6.
Cionus Scrophulariae L.
Verbasci F.
Blattariae F.
Cryptorhynchus Lapathi L.
Coeliodes Quercus F. W. g. 6.
Geranii Payk. W. g. 6.
4-maculatus L.
Ceuthorhynchus macula alba Hbst.
Erysimi T. K. 6.
assimilis Payk. W. g. 6.
crucifer Ol. Z. W. r. D. Na *Anchusa officinalis*.
quadridens Panz. W. g. 6.
aeneicollis Germ. U. M.
Rhinoncus castor F. K. 6.
pericarpus F. W. g. K. 6.
Amalus floralis Payk. K. 6.
Calandra granaria L.
Apion Pomonae F.
Cracca L.
cerdo Gerst.
Onopordi Kirb.
vernale F.
aeneum F.
seniculum Kirb.
Fagi L. S. 22 marca w lipach.
assimile Kirb. S. 22 marca w lipach.
Sorbi Hbst. Z. 5, 4, w namulisku.

Scolytidae.

- Hylesinus Fraxini* F.
Cryphalus Tiliae F.
Bostrychus typographus L. R.

Attelabidae.

Apoderus Coryli L.*Attelabus curculionoides* L.

Rhinomaceridae.

Rhynchites bacchus L.*rectirostris* Gyll.*betuleti* F.*Populi* L.*Betulae* L.

Anthribidae.

Platyrhinus latirostris F. W. g. 5, 6. Rzadki.*Anthribus albinus* L.

Cerambycidae.

Spondylis buprestoides L.*Prionus coriarius* L. W. g.*Cerambyx cerdo* Scop. W. g. 5.*Aromia moschata* L.*Callidium clavipes* F.*femoratum* L.*violaceum* L.*Alni* L.*variabile* L.*Hylotrypes bajulus* L.*Tetropium luridum* L.*Olytus detritus* L. W. g. 6.*arcuatus* L. W. g. 6.*liciatu* L.*sulphureus* Sch.*plebeius* F.*mysticus* L. W. g. 5, 6, na kwitnących krzewach.*Obrium cantharinum* L.*Dorcadion fulvum* Scop. W. g. 5, 6, dość pospolicie.*striatum* Schh. W. g. W. r. 5, 6. Kr. Z.*Lamia textor* L. W lasach nad Bystrzycami dość zwyczajny w maju.*Monochammus sartor* F. S. 6.*Acanthoderes varius* F. S. 6. Jedyńy okaz.*Astynomus atomarius* F. S. 6.*Liopus nebulosus* L. S. 6.*Exocentrus balteatus* F.

Pogonocherus dentatus Fourcr. W. g. 25 kwietnia.

Mesosa curculionoides L. S. w mieście na murach i parkach pojedynczo w czerwcu. W Gaju pod Buczaczem znalazłem przy końcu lipca 5 okazów tych kózek na osikach poskładanych w sęgi. Aksamitno czarne oczka, żółtawo obwiedzione na tle modrawo popielatym pokryw i przedplecza przypominają bardzo pleszki zarodnikowe porostów, okrywających korę osikową; dla tego też od kory zrazu trudno wyróżnić tego chrząszcza, zamaskowanego wybornie swym ubarwieniem.

nubila Ol. S. Bardzo rzadki.

Anaesthetis testacea F. S. Dość częsty.

Saperda scalaris L. S. 6.

Tremulae F. W. g. 3 czerwca,

populnea L.

Oberea oculata L. S. 6.

pupillata Sch. S. 6.

erythrocephala F.

linearis L. W. g.; przy końcu maja na leszczynie.

Phytoecia affinis Panz.

virescens F. Z. W. r. 26 czerwca bardzo liczna na *Achusa officinalis*, rzadsza na *Lithospermum off.*

molybdaena Dalm. Z. W. r. W. g.; zwyczajna na *Cerinth minor*, najliczniej pojawiła się w połowie czerwca; 3 czerwca była jeszcze rzadką.

Necydalis minor L.

major L. S. 6.

Rhamnusium Salicis F. S. W zbiorach uczniów moich często ją widywałem.

Rhagium mordax F. W. g. 6.

inquisitor F.

indagator L.

Toxotus meridianus L.

Pachyta collaris L.

Strangalia 4-fasciata L.

attenuata L.

bifasciata Müll.

melanura L.

Leptura testacea L.

cincta F.

maculicornis de Geer.

Grammoptera tabacicolor de Geer.

Bruchidae.

Bruchus marginellus F. W. g. 5, 6.

seminarius L. U. 4.

Chrysomelidae.

- Orsodacna cerasi* F. W. g. 6.
Donacia dentipes F.
 Lemnæ F.
 sericea L. Z. 17 czerwca bardzo liczny na oczerecie.
 nigra F.
 semicuprea Panz. Z. 17 czerwca zwyczajny.
 Menzanthidis F.
 Hydrocharidis F.
Zeugophora flavicollis Marsh.
Lema cyanella L.
 melanopa L.
Crioceris merdigera L.
 14-punctata L.
 12-punctata L.
Glythra tridentata L.
 longimanus L. K. 24 czerwca.
 quadripunctata L. S. 6.
 laeviuscula Ratzb. S. 6.
 cyanea F.
 aurita L. Rzadka.
Eumolpus obscurus L.
Pachnephorus tessellatus Dft.
 arenarius F.
Colaspidea Sophiae Schall.
Cryptocephalus variabilis Schneid.
 interruptus Suffr. W. g. 6.
 sericeus L.
 Moraei L. S. 6.
 flavipes F. W. 6.
 geminus Gyll. K. 24 czerwca na wierzbach dużo (*in copula*).
 bipunctatus L. W. g. 6.
Pachybrachys haliciensis Mill. W. r. U. M. Na łożynie liczny. 6.
 hieroglyphicus F. Z poprzednim.
Stylosomus Tamaricis Suffr. Na *Tamarix germanica* liczny nad Bystrzycą nadwor. pod Mykietyńcami; 5 lipca *in cop.*
Timarcha Zonnickii Mill. W. g. 4, 5, 6. Częsty.
Chrysomela staphylea L. W. g. 4.
 varians F.
 goettingensis L.
 haemoptera L. Z. 5.
 sanguinolenta L.
 limbata F.
 marginata L.
 Menthastri Suffr.

Chrysomela graminis L.

fastuosa L.

polita L.

Lina aenea L.

collaris L. W łożach nad B. bardzo liczna. Dnia 19 kwietnia w łożynie pod Mykietyńcami widziałem mnóstwo *in copula*. Samice równocześnie składały jajeczka na młodych pędach łożyny, puszczającej dopiero liście. Jajeczka są podłużno-oblę pionowo jedno obok drugiego kupkami przyklejone. Na 14 kupek wypadło najmniej 27, najwięcej 46 jajeczek; Przeciętnie zatem znosi jedna samica 35. Barwa jajeczek była rozmaita; przeważnie znachodziłem różowawe, często także zielone, żółtawe i z jednej tylko strony zaczerwienione. Barwa młodych pędów łożyny stosowała się do barwy jajeczek.

Lina 20-punctata Scop. W. r. U.

cuprea F. Rzadka.

Populi L. W. r. U. M.

Tremulae F. S. Bardzo pospolita.

Gonioctena rufipes de Geer. R. 5.

viminalis L. R. 5.

Gastrophysa Polygoni L.

Raphani F.

Plagioderia Armoraciae L. Z. 6.

Phratora Vitellinae L. Z. 17. czerwca bardzo liczny.

tibialis Suffr. U. 4.

Prasocuris Phellandrii L.

Adimonia Tanacetii L. K. Z. W. 4 lipca, dużo.

rustica Schall. S. 6.

Capreae L.

Galleruca Viburni Payk. W. g. 22 września.

Agelastica Alni L.

Phyllobrotica 4-maculata L.

Luperus xanthopus Dft. K. 24 czerwca, bardzo liczny na łożach i wiérzbach.

Haltica consobrina Kutsch. W. r. Z. nad B.

oleracea L.

versicolor Kutsch.

Helxines L. R. 5.

ferruginea Scop. K. 6, 7.

fuscicornis L.

nemorum L.

antennata E. H.

hilaris All.

Longitarsus 4-pustulatus F. W. g. 27 czerwca.

Anchusae Payk. Z. 6.

Plectroscelis concinna Marsch. Z. P. 5—10.

(182)

Plectroscelis semicoerulea E. H. W. g. 27 czerwca.

aridella Payk.

aridula Gyll.

Psylliodes attenuatus E. H. Z. 5. Niszczy konopie.

Cassida austriaca F. S. 5. Jedyny okaz otrzymałem od ucznia.

murraea L.

rubiginosa Ill.

vibex L. W. r. 6.

sanguinolenta F.

nobilis L.

nebulosa L.

ferruginea F.

atrata F.

equestris F.

Erotyllidae.

Engis humeralis F. W. g. 6, w grzybach drzewnych.

bipustulata F. U. 21 kwietnia na poręczu mostu Bystrzyckiego.

Tritoma bipustulata F. W. g. 3 czerwca.

Coccinellidae.

Hippodamia 13-punctata L.

Coccinella mutabilis Scriba. S. 6—10.

bipunctata L.

impustulata L.

14-pustulata L.

variabilis Ill.

5-punctata L.

7-punctata L.

magnifica Redt. Z. 5.

Halysia ocellata L.

14-guttata L.

bisseptemguttata Schall.

22-punctata L.

14-punctata L.

Micraspis 12-punctata L. S. 6.

Chilocorus renipustulatus Scriba.

bipustulatus L.

Epilachna globosa Schneid.

Scymnus pygmaeus Fourcr. W. g. 4, 5, 6.

frontalis F. W. g. M.